

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio III. Voti Obligatio & Interpretatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

6. 29. *Latatus est populus, cum vota sponte promitterent, qui corde toto offerebant ea Domino.* 3. Tametsi, aliquem poeniteat voti sui, velit, vel optet se non vovisse, nihilominus, quia vovit, potest alacri, & prompto animo votum suum exequi, superando difficultatem, non sine meriti augmento. Lege Augustinum *Epist. 45. ad Riparium.* Ubi post multa egregie dicta in hanc rem, ita concludit. *Nec ideo te vovisse poeniteat; imò gaude jam tibi sic non licere, quod cum tuo detrimento licuisset. Aggredere itaque intrepidus, & dicta imple factis, ipse adjuvabit, qui vota tua expetit. Felix est necessitas, quae in meliora compellit.*

SECTIO III.

Voti obligatio, & interpretatio.

SUMMARIUM.

82. *Votum obligat sub mortali ex genere suo;*
83. *Ratione tamen materiae saepius solum sub veniali. In quo*
85. *Semper principaliter attendenda est intentio votentis; & deinde materia. Unde*
86. *Usque ad n. 90. resolvuntur varii casus.*
90. *Usque ad n. 95. in dubio, an obligatio voti sit gravis, vel levis, interpretatio semper strictè faciendae est habitae ratione materiae, & verborum.*
95. *Omnibus verò consideratis, & nullo obstante, sciendum est votenti. Unde*
96. *Usque ad n. 99. resolvuntur varii casus.*
99. *Qui ex voto tenetur peregrinari ad certum locum, satisfacit, si illuc proficiscatur simul ex alia causa.*
101. *Quando tempus voto praefixum, ita determinatum est ratione ipsiusmet temporis, ob ejus scilicet specialem devotionem, censetur praefixum ad finiendam obligationem.*
102. *Usque ad n. 106. Exempla varia in peregrinatione, & jejunijs.*

106. *Quando verò, non ratione temporis, sed ipsius voti implendi, præfixum est, censetur præfixum solum ad differendam obligationem.*
107. *Usque ad n. 111. Resolvuntur quedam dubia.*
111. *Vota emissa absque omni certo tempore præfixo obligant ad impletionem tempore proximo commodo & opportuno.*
112. *Usque ad n. 116. Referuntur varii casus; quando liceat, vel non liceat differre impletionem voti.*
116. *In votis obsequium temporale solum continentibus obligatio quacunque sine alio incommodo, probabiliter venialis est;*
117. *Secus est in votis perpetuum Dei obsequium continentibus.*
118. *Obligatio voti est simpliciter personalis. Unde*
121. *Voluntariè in se suscipiens obligationem exequentem alterius, non obligatur ex vi voti, sed committitur*
122. *Ex virtute fidelitatis.*
123. *Sub mortali, vel veniali, prout intendit eam suscipere.*
124. *Nullus per se directè votare potest factum alterius.*
125. *Obligatio voti personalis ita personalis est, ut ipsi votantis, ut ei nullatenus satisfacere possit per alium.*
126. *Qui illud per se ipsum, sive culpabiliter, sive inculpabiliter implere nequit, non tenetur substituere alium.*
127. *Nec ejus obligatio transit ad hæredes;*
128. *Nisi votans expresserit per alium satisfacere, et committitur.*
129. *Usque ad n. 133. Obligatio voti realis, quoad substantiam saltem (et si non quoad substantiam rei præfixam) etiam per alium impleri petit: & ad hæredes transit: circa quos*
133. *Quedam notantur.*
134. *Usque ad n. 138. Quæ, quando, & qualis sit obligatio veterum mixtorum.*

ASSERTIO III.

SI *Votum ritè factum obligat ad sui impletionem sub mortali ex genere suo. Principaliter*

per attendenda est intentio voventis, deinde materia. In dubio, habita ratione materiae, & verborum, interpretatio semper strictè fieri debet, & in favorem voventis; servato tamen tempore praefinito, vel proximo commodo. Est tota communis, & secunda doctrina, ut patebit. Quatuor autem hic non levis momenti explicanda sunt.

§. I.

Obligat sub mortali ex genere suo.

OMnes. Et certum de Fide. Deut. 23. Si nolueris polliceri, absque peccato eris: quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis. Rursum ibidem. Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis redere: quia requiret illud Dominus Deus tuus: Et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Eccles. 5. Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere; displicet enim Deo infidelis, & stulta promissio. Et severius in nova Lege I. Timoth. 5. Dicitur de viduis contra votum continentiae nupturientibus: habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Et Actorum 5. Ananias & Saphira conjuges ob violationem voti conferendi omnia in communi subitanè morte puniti sunt. dicente Petro: Non es mentitus hominibus, sed Deo. Tandem definitur ab Innocentio III. c. licet, de voto. Et approbat totius Ecclesiae consensus detestantis, ut gravissimum peccatum, matrimonium aliàs licitum, iniri contra votum castitatis. Ratio est; quia obligatio voti oritur ex virtute Religionis, & fidelitatis DEO praestandae, adeoque de se gravis est, ejusque transgressio ex genere suo mortalis, & quasi

quasi sacrilegium contra secundum præceptum Decalogi : *Non assumes*, &c. verè enim in votum assumit Nomen Domini, qui promissionem ipsius factam violat.

- 83 Dixi autem *ex genere suo*: nam ut votum in specie, ac in individuo sub mortali obliget, omnino requiritur materia gravis, & tantæ obligationis secundum rectam rationem capax: adeò, ut materia simpliciter tam ex natura sua, quam ex circumstantiis levis sit, & exigua: v.g. vovisti recitare quotidie aliquod Pater, & Ave, Litanias B. Virginis, flectere coram imagine sacra, cum tracta quotidie semel visitare Venerabile multum stans, &c. voti quòque obligatio exigua, & venialis erit, ejusque transgressio venialis tantum: id est, solum quando materia parva est solum partialis materia voti: ut si vovisti dicere Rosarium, & omittas unam decadem, vel aliquot Ave Maria; tunc transgressio venialis non excedere, omnes agnoscunt, sed etiam, quando materia parva est tota materia voti, ut in exemplis allatis. Uti (contra *Armitium Toletum*, & nonnullos alios) docet communis DD. & ipse Navarus *c. 12. n. 40. Sotus lib. 7. n. 1. §. conclusio ergo.* plurimisque congestis *Sacramentalium lib. 4. c. 12. n. 5. & Laym. cit. c. 3. n. 2.* Ratio est: quia votum, cum sit lex quædam privata, obligat per modum aliarum legum latarum à Deo in Ecclesia: aliæ autem leges non obligant sub mortali in materia simpliciter levi, & exigua, ut patet per facili inductione, etiam septimo, & octavo præcepto Decalogi, sed requiritur materia ex natura

vel circumstantia gravis, ideòque secundùm rectam rationem capax obligationis mortalis: ergo idem dicendum de obligatione voti, & quidem à fortiori; non enim rectâ ratione præsumi potest de bonitate divina, Deum acceptare promissionem liberam hominis sub mortali obligatione, & æternæ damnationis reatu, de re simpliciter levi, & exigua.

Dixi rursus: *quando materia voti est levis simpliciter tam ex natura sua, quam ex circumstantiis.* 84

Quòd si enim materia voti, etsi ex se levis, tamen ratione circumstantiæ, vel finis gravis censeatur, votum totû obligat sub mortali v.g. non intrare certam domum, non ludere, Religiosum non bibere in domibus sæcularium, etiam unicum vitrum, &c. etsi ex natura sua sint materia levissima, tamen ratione circumstantiarum, periculorum, vel damnorum inde emergentium, censeantur materia gravis & per hoc, sicut possunt esse materia præcepti obligantis sub mortali, ita & erunt sufficiens materia voti obligantis sub mortali, Ex communi doctrina in materia de legibus.

§. II.

Principaliter semper attendenda est intentio voventis; deinde materia, &c.

VOti obligatio quoad qualitatem, & quantitatem principaliter mensuranda, & interpretanda est ex intentione voventis; & postea primò ex materia. *Ratio*: quia votum est lex quædam privata, à vovente sibi ipsi voluntariè imposita per modum Legislatoris: atqui intentio Legislatoris est anima legis: neque obligatio legis unquam excedit mentem, & intentionem Legislatoris: ergo obligatio

THEOL. MORAL. PARS III.

Q

gatio

gatio voti semper principaliter mensuranda est intentione voventis; neque ea obligatio eam intentionem unquam poterit excedere, quantum scilicet ad quid, & qualiter se obligare voluerit. Ultra sicut aliarum legum, ita etiam voti obligatio mensurari debet, non præcisè ab intentione legislatorum sed habitâ etiam ratione materiæ capacis, talis obligationis. Et hinc resolves

86 I. Quando vovens absolutè intendit se obligare ad aliquid faciendum, vel omittendum, nec determinat, an sub mortali, vel veniali; aut post factum ignorat, vel dubitat, an sub mortali, vel veniali obligari intenderit; recurrendum est ad materiam quam vovit: quæ si ex natura sua, vel circumstantia gravis sit, censetur obligari sub mortali; si levis, sub veniali tantum. Nam ut late probat Innocentius *de presumptionibus l. 6. presumptionibus* per totam. *Alius presumitur in dubio factum secundum ejus naturam.* Censetur autem communiter res gravis, quæ spectatis omnibus circumstantiis, censetur gravis, si de ea lex aliqua præceptiva à Pontifice, vel Ecclesia ferretur. Quare vota de annua confessione, annua Communione, auditendo Sacrum, jejuniis unius diei, &c. censentur esse gravi, & obligare sub mortali: quia leges Canonice de Confessione & annua Communione, præcipiunt audiendo die festo, de jejuniis, &c. obligant sub mortali. Contra verò vota orandi quotidie quinque *Patres* & Ave, vel Litanias B.M. Virginis, dandi duos cruciferos egentibus, &c. censentur esse de levi, & sub veniali tantum obligare; quia etiam

spectu legum publicarum censeretur esse de mate-
 ria levi, & eorum executio non multum confert,
 nec eorum ommissio multum derogat honori divino.
 Sed accipe casum, & applica ad similia. Titius in
 ebrietate patravit turpe crimen, a quo prius multum
 abhorrebat: redditus sibi vovet per integrum men-
 suram abstinere ab omni potu vini, voto ut. que de re
 gravi & obligante sub mortalibus, sed postea in gratiam
 hospitis bibit subinde unicum vitrum: an & quan-
 tum peccavit? R. cum Gobat. *cu. casu* 3. 91. Si vi-
 trum parvum fuit, unum ex illis, quale etiam sobrius
 uno haustu exhaurire solet, non peccasse mortali-
 ter: id enim communi estimatione, maxime apud
 Germanos, censetur esse res levis. At quanta vini
 quantitas eo casu requiretur ad inducendam noxam
 lethalem; Certè nimis laxè, etiam Germanorum
 sensu, *Castro-Palaus* requirit eam quantitatem, quæ
 alicui viro temperate utenti sufficeret pro uno pran-
 dio, nimirum dimidium, vel tres partes nostratis
 mensuræ. Placet ergo comparatio cum collatione
 vespertina communiter admissa; nimirum quartâ
 parte justæ refectiois: ita ut eo voto astrictus si bi-
 bendo vinum quartam partem vini soliti adhiberi
 pro justâ refectioe non excedens, solum venialiter;
 at verò notabiliter excedens, lethaliter delinquat.
 Applicatio est facilis etiam in praxi. Vide circa hanc
 materiam mirè pulchra, & curiosa apud Gobat in
Theologia Juridica cap. 4. tit. 5. sect. 2. n. 19.

II. In quacunque materia quantumvis gravi po-
 test vovens, intentione restrictâ, se solum obligare,
 & restringere suam obligationem ad veniale tantum.

Ra-

Ratio dicta est: quia votum est lex privata ex intentione, & arbitrio voventis sibi imposita: ideo nunquam potest excedere intentionem voventis, nam sicut *Nemo se obligat, qui non habet intentionem se obligandi.* c. literaturam, de voto, & voti reductione; ita meno se obligat graviter, sed ex parte leviter tantum, & sub veniali se obligandi v.g. p. vovere jejunium quatuor dierum, eâ tantum ex parte intentione, ut velis te solum obligare ad peccatum veniale, si fueris transgressus in toto, vel in parte. Quin imò eâdem ratione potest vovens in quacunque materia intentione restrictâ se obligare ad poenam, vel poenitentiam aliquam, si prævertatur, & ad nullam culpam: uti defacto sunt rotæ regulæ Tertiariorum. Et tali etiam modo conduntur Leges, & Statuta Religiosorum. Sed adhibere rationem mox *numero seq.* apponendam.

88 III. Insuper eâdem ratione potest quis vovendo aliquid facere, vel omittere aliâs de præcepto naturali, vel positivo sub peccato mortali faciendum, vel omittendum: v. g. diebus Dominicis ad Divinum Sacrum, non fornicari, non amplius adulterium committere; eâdem tamen intentione, ut vi voti tantum obligetur, vel ad venialem culpam, vel ad solam poenam aliquam, si transgressus fuerit. In casu transgressus tale votum, peccabit quidem mortaliter contra illud præceptum; at vi voti contra virtutem Religionis solum venialiter delinquet, & solius poenæ impositæ reus erit. Verùm, hæc intelligenda sunt de votis simplicibus tantum, non de votum solemne, cum ex institutione Ecclesiæ

absolutum, & statum mutans, sub obligatione mortali institutum est; & ideo non pendet ex sola intentione voventis, sed voventis intentionem suam institutioni Ecclesiæ, votum per Prælatum solemniter acceptantis, conformare tenetur, seclusâ omni conditione contrariâ. Alioquin si non intenderet votere juxta institutionem, & acceptionem, Ecclesiæ, votum esset irritum, & nullum.

IV. Verum tamen votum manens in re levi & exi-8, qua tam ex natura, quam ex circumstantiis (v. g. orare tria Pater & Ave ex gratuita devotione) non potest, etiam de expressa intentione voventis volentis se obligare sub mortali, ad peccatum mortale obligare. *Communis apud civit.* Ratio patet ex dictis; Quia quantitas obligationis non præcisè ex intentione Legislatoris mensuranda est, sed etiam ex materiæ capacitate ad talem obligationem: adeoque licet obligatio nunquam possit excedere Legislatoris intentionem, potest tamen materia esse incapax tantæ obligationis; quantam intendit legislator, vel voventis: atqui certum est materiam omninò, & simpliciter levem non esse capacem obligationis sub peccato mortali, & æternæ damnationis reatu, id enim omninò repugnat infinitæ bonitati, & benignitati divinæ; ergò, &c. *Deinde specialiter:* Obligatio voti essentialiter non tantum pendet ex intentione voventis, sed etiam ex acceptione ejus, cui fit votum, scilicet DEI: atqui votum vel promissio rei omninò levis sub peccato mortali, utpote imprudenter, & stultè facta in materia incapaci tantæ obligationis, non acceptatur à

DEO tanquam obligans sub mortali, displicet
 stulta ista promissio: ergò, &c. Vide *San-*
Laym. Sanch. ll. cc. Adverte tamen hic eum
 vovit rem levem sub mortali, utique etiam for-
 sibi conscientiam erroneam, se ad id obligari
 mortali: quare si cum hac conscientia erronea
 istea transgrediatur votum, utique peccabit mor-
 tet. At non vi voti; quod fuit incapax tanta
 gationis; sed vi conscientie erronee dictantis
 id obligari sub mortali, quâ ratione quælibet ma-
 ria venialis, imò omninò non peccaminosa po-
 fieri mortal. s. Res nota in materia de conscientia

S. III.

*In dubio, habita ratione materia, & verborum
 interpretatio semper strictè fieri debet.*

Quando ex intentione voventis non constat
 dubium manet, qualiter, vel quantum
 tenderit se obligare, tunc

90 I. Obligatio interpretanda est secundum ver-
 rum, quibus usus est, proprietatem, seu com-
 nem, & usitatam acceptionem, dummodo vo-
 talem sensum verborum perceperit: non enim
 verba significat, nisi quod iis significari intelli-
 v. g. Qui vovit Ecclesie calicem, in dubio
 pretatur obligari dare calicem argenteum, ut
 qui ad cultum divinum, & reverentiam Sacramen-
 ti magis idoneus sit, & vulgari usu significatur
 mine calicis: non ergò aureum, sed nec cupreum
 vel stanneum: *argum. c. calix d. 1. de consecra-*
Comunis DD. Sanch. c. 13. n. 13. Laym. cit. d. 3.

91 II. Quando neque ex intentione voventis,

que ex forma verborum voti constat, sed dubium manet, ad quid, vel qualiter intenderit se obligare vovens, tunc materia voti inspicienda est, & voti obligatio interpretanda juxta materiae promissae naturam, & conditiones, vel circumstantias necessario requisitas. Omnis enim promittens aliquid, praesumitur tali modo se ad id obligare voluisse, sicut rei promissae natura postulat. v. g. Qui vovit recitare Rosarium, vel alias quascunque preces, tenetur recitare attentè & devotè, sicut ad naturam orationis requiritur. Communis DD. cum modo citatis. Vide in Tractatu de Horis Canonis.

III. Quando nec ex intentione voventis, nec forma verborum, nec natura materiae voti satis constat, qualiter votum obliget, tunc votum interpretandum & observandum erit eadum ratione, modo, & circumstantiis, ac si lex esset divina, vel Ecclesiastica de illa re: ut plurimis citatis optimè docet Sanch. cit. c. II. num. 30. E. g. Qui vovit legere, vel audire Sacrum, recitare Horas canonicas, aut alia officia, tenetur ea facere eadem intentione, eadem integritate, iisdemque modis peccaret contra votum, quibus peccaret contra praecipuum Ecclesiae, utpotè omittendo, immutando, transponendo, differendo, &c. iisdemque modis satisfaciet, v. g. legendo Horas cum socio, &c. ut notat ibid. Sanch. n. 37. Similiter ergo, qui vovit jejunium certo die, tenetur illud servare secundum formam jejunii Ecclesiastici, videlicet una refectione, & abstinendo à carnibus, admissa, collatiuncula vespertina, eadem quantitate, & qualitate, sicut in jejunio Ec-

Q 4

clesi?

clesiastico. Unde saltē in Germania, vovēt
 junium, tam intra, quā extra Quadragesimā
 potest vesci ovis, & lacticiis: quia lex je-
 Ecclesiastici in Germania aliter non obligat.
 vovit jejunium in Vigilia certi Sancti, eaque in-
 in Dominicam, potest, & rectius facit, jejunare
 Sabbatho præcedenti; quia sic habet mos Ecclē-
 in Vigiliis Fæstorum. Qui vovit jejunium fringit
 feriis sextis, vel Sabbathinis, si eo die incidat Na-
 Domini, non tenetur jejunare more Ecclesiastici
 nisi expressa contraria fuerit intentio, aut consue-
 do, ut modo est apud Fratres Minores. Qui vovit
 jejunare per integrum mensem, vel 40. dies, non ob-
 gatur jejunare diebus Dominicis incidentibus
 enim est mos Ecclesiæ. *Tamb. l. 3. c. 15. §. 6.* Qui
 vovit jejunare perpetuò, seu totā vitā, non obligat
 amplius sexagenariò major, sicut nec amplius ob-
 gatur jejunio Ecclesiastico, nisi expressè aliud
 tenderit. Idque etiam de Professis Regulam S. Fran-
 cisci benè docet Marchant. noster *Tribunali p. 2.*
12. titul. 3. q. 4. §. 1. Item principaliter, qui voto
 junii adstrictus formam jejunii Ecclesiastici semel
 violavit, aut secundo reficiendo, aut carnibus re-
 scendo, non tenetur deinceps abstinere, sed com-
 re potest toties, quoties, eò quòd formam jejunii Ec-
 clesiastici semel violatam amplius servare nequit
 idque quoad cibos esuriales, certum apud omnes

- 93 Controversum verò, an liceat deinceps etiam
 pius comedere carnes, an verò abstinere teneatur
 sicuti in jejunio Ecclesiastico? Affirmat Suarez
 4. de voto c. 8. n. 12. eò, quòd votum jejunii

intelligatur more jejunii Ecclesiastici, quod ita præcipit jejunium, ut prohibeat eo die comedere carnes pro semper. Contrarium tamen, nempe talem deinceps non teneri abstinere à carnibus, probabiliter docet Sanch. l. 4. c. 11. n. 42. & consentit Laym. cit. c. 3. n. 3. Ratio est: quia est differentia aliqua quoad hoc inter præceptum Ecclesiæ, & votum jejunii: quod nimirum præceptum Ecclesiasticum præter jejunium unius refectionis, distincte, & separatim obliget ad abstinentiam à carnibus, etiam non jejunantes, aut à jejunio unius refectionis exculatos: at verò votum jejunandi certo die, utrumque, & unicam refectionem, & abstinentiam à carnibus, copulativè per modum unius comprehendit: quare si alterum, seu justâ, seu injustâ causâ violatum sit, obligatio, & observatio voti omninò corruet. Probabilis omninò Sententia, sed opposita communior & tutior.

Cæterum alia longè est ratio, cum quis expressè, ⁹⁴ & directè vovit certo die abstinere à carnibus, à vino, à lusu. Talis enim, etsi semel violato voto, peccaverit, tenetur tamen deinceps servare, ita ut peccet toties, quoties carnes comederit, vel vinum biberit, vel contra votum luserit, juxta rationem materiæ, mortaliter, vel venialiter. Communis cum Navar. c. 12. n. 23. Suar. cit. num. 12. Sanch. n. 41. Laym. cit. n. 7. fin. Ratio autem est, quia votum abstinentiæ negativum est, ut sensus sit: voveo, me tali die nunquam carnes comesturum, vinum bibiturum, luserum &c. Adeoque per modum præcepti *negativi semper & pro semper*, intra tale tempus

Q 5

obli-

obligat : votum verò jejunandi formaliter affirmativum : nimirum semel tantum comedere de die, cum abſtinentia à carnibus, quod non ſemper, ſed certâ horâ tantum obligat. Unde ſequenter resolves, eum, qui vovit jejunare, non abſtineret, aquâ (NB. in his terminis) ſi ſemel jam bibendo vinum votum violavit, non teneri deinceps abſtinere à vino, ſed ad libitum bibere poſſe (ſicut tamen deinceps jejunio Eccleſiaſtico, quod principaliter voviſſe cenſetur.) ut reſolvit Sanchez II. n. 41. ob rationem datam. At verò qui expreſſè tali die abſtinere à vino, voto omnino obligativo, & pro ſemper obligante, omnino peccat quoties, quoties bibendo, ut dictum eſt in ſumma.

25 IV. Denique omnibus conſideratis, & obſtante; in dubio votum ſemper ſtriçtè interpretandum eſt in favorem voventis, ita ut illi liberè utramlibet partem dubii eligere. *Communiter* Reſpondetur quia in tali dubio, quando nec ex intentione votantis, nec ex forma verborum, nec ex natura rei neq; ex reſpectu ad præceptum, aliquid certè de voto conſtare poteſt, melior eſt conditio poſſibilis ſuam libertatem. Deinde *L. quidquid ad agendum ff. de verb. obligat.* dicitur: *cùm de obligatione agitur, ſtriçtè interpretatio facienda eſt.* Votum autem graviffimam continet obligationem: &c. Nec eſt contra voti favorem ac reverentiam quin potiùs pro: Sic enim homines magis precabuntur ad vota in honorem Dei nuncupanda, & ſæpe vota meliùs obſervabuntur, ſi benigna eſt interpretatio, & exactio potiùs, quàm rigida.

soleat: uti etiam exemplo docetur in Jure Canonico
 c. Ex parte de Censibus. Ubi dicitur. *In dubio,
 de qua mensura, major éne, an minore, vota edita sint
 volentes solvere minorem, cogendos non esse, ut ma-
 jorem pœsolvant: quoniam cum ejusmodi vota gra-
 vata fuerint ab initio, benignius sunt a viris Eccle-
 siasticis exigenda, ne tanquam exaltiores viæantur
 lucris temporalibus inhiare.* Ubi Glossa ait: *Ideo
 pro eis bona fit interpretatio, ne ipsorum munificen-
 tia erga Ecclesias retardetur.* Argumentum verò
 ejusdem capituli rectè excipit; *Nisi ex consuetudine
 habitatorum talis loci, major mensura intelligenda
 sit.* Hæc ibi. Eadem ratione resolvendum in aliis ca-
 sibus. Sed in gratiam juniorum afferamus exempla.

I. Qui vovit rosarium, & dubitat, an totum ⁹⁶
 quindecim decadum, an verò partem tantum, quin-
 que, vel sex decadum, potest eligere tertiam partem
 tantum, quia & hæc communiter Rosarium appel-
 latur. Item potest recitare Rosarium cum socio
 alternatim, quia sic jam est usus apud nos. Qui vo-
 vit audire Sacrum quousque die Dominico, vel Festo,
 non tenetur audire duo Sacra unum pro præcepto,
 alterum pro voto: quia intentio voventis solum fuisse
 censetur, nullum diem transire sine Missa. Et ip-
 sa Ecclesia Festo incidente in Dominicam, non ob-
 ligat ad duo Sacra. Qui vovit peregrinationem, in du-
 bio de modo, potest implere peregrinationem eque-
 stri: nam & hæc in rigore peregrinatio est. Qui vo-
 vit abstinere à vino, etiam ad evitandam ebrietatem
 non tenetur abstinere à cerevisiâ, mulso, vel simili
 potu, etiam si inebriante. Hæc enim non sunt vi-
 num

num, & finis extrinsecus voti, non cadit sub obligatione, sicut nec finis præcepti sub præcepto cadit.

97 II. Qui vovit castitatem, dubitat verò, an in extra Religionem: an perpetuam, vel temporariam tantum? potest eligere temporalem, vel sæcularem extra Religionem. Monent tamen DD. hic, qui absolute dicit: *voveo castitatem*: intelligitur de statu perpetua. Similiter qui vovit non accedere vel tangere sæminam; dubitat autem, an intelligatur de accessu fornicatio, vel illicito tantum? an etiam maritali? potest minus eligendo, ducere uxorem in simili sæminæ nubere. Item qui vovit Religionem, dubitat autem, an tantum ingressum, an etiam Professionem voto intenderit: vivoti non tenetur perseverare. Similiter qui vovit absolute Religionem ingredi, dubitat autem, vel non determinat, quamnam in particulari: potest quamlibet laxiorem, dummodò observantem, eligere. *Communiter DD. & citari. Omnes.*

98 III. Universaliter. Qui vovit quamlibet rem determinatè, sive in quantitate, numero, mensura, ut dare eleemosynam; sive in qualitate, ut vitæ frumentum, panem &c. non discernendo, ut bonitatis; sive in individuo, ut ovem, vaccam, non determinando quamnam; votum utique determinatum, & licitum est, cum indeterminatio non imminuat bonitatem materiæ; attamen satisfacit dando quacunque, etiam minori, quantitate, qualitate, in individuo statui suo non repugnante. v. g. Qui vovit orationem indeterminatè, satisfacit dicendo Pater, & Ave. Qui vovit eleemosynam indeterminatè,

natè, satisfacit dando quamlibet, statum suum non dedecentem. Qui vovit dare oleum Ecclesiæ, dubitat autem, an oleum olivæ, vel lini, potest hoc deterius dare, si hujus usus sit in ea Ecclesia. Qui vovit dare vinum Ecclesiæ ad Sacrificia, satisfacit dando vinum mediocre Sacrificio aptum, & in tali Ecclesia aliàs adhiberi solitum. *Casus recens.* Vovit quis vinum pro Missis dare certis Religiosis, onere perpetuo ad hæredes transmissio. Hi (ut fit) non dederunt, nisi vinum infimæ qualitatis: certè non satisfecerunt voto defuncti, nisi vinum bonum, & Sacrificio dignum ministrarent, ideóque saltem mediocre: præsertim cum defunctus ipse semper præcipuum dederit. *Tambur.* supra cit. Alius casus difficilior, Quidam duas vaccas alens, unam ex illis Deo ad sacram quandam Ædem devovit: ante electionem, altera vacca periit: tenebiturne dare alteram? Integrè dandam, docent *Castro-Palaus & Bonacina.* Dividendam in re, vel in pretio putat *Molina*, & cum aliis *Sanch. l. 4. Decalogi c. 13. n. 19.* Utrumque probabile; si homo satis dives sit: Si secus, crederem cum *Tamburino*, voventem ad nihil teneri: quia tunc ejus intentio censetur fuisse: dabo unam de duabus, si utraque sit superstes, ut sic etiam meæ necessitati provisum maneat.

IV. Probabilis omninò, & in praxi, ac conscientia tuta est sententia, illum, qui ex proprio voto tenetur peregrinari ad aliquem certum locum, satisfacere huic suæ obligationi, itinere ad illum locum facto alia de quacunque causa; v.g. recreationis gratiâ ad amicum visendum, ad nundinas &c. etiam ad

ad alia negotia ibi peragenda, ab alio stipendio
ductus, & obligatus. v. g. nuntius ad portanda
teras, ad alium peregrinantem comitandum, vel
hendum: imò etiam ad alterius votum, simul
suo proprio voto exolendum, dummodo simul
beat animum suum votum explendi, & alio
voto suo debite satisfaciat. Ita absolute Caltr
laus apud Gobat *casu 7. n. 241.* consentiente
Tamb. *l. 1. in Decal. c. 3. §. 7. n. 23.* in casu
scis quidem, te emisisse illud votum, ac dubi
an in illo voto incluseris laborem peregrinatio
Et ipse Sanch. *l. 4. de voto c. 11. num. 68.* in ca
quando abstraxisti à labore itineris specialiter
eundi in honorem B. V. Mariæ. Quando
de labore subeundo in tali peregrinatione
cogitavit, Sanchez, quidem negat tunc vota
satisfacere simul suo voto, & obligationi pro
pendio. Sed constanter affirmat P. Castro
ibidem, & probabiliter. *Ratio est:* quia re
tum est apud Theologos in materia de legibus
se generaliter nihil obstare, quò minus possit
actu, extra materiam iustitiæ, satisfieri duabus
distinctis obligationibus: cur igitur uno itinere
possim explere obligationem votivam peregrinatio
Lauretum v. g. & simul obligationem stipendi
tam illuc, vel illac alterius negotii causâ committ
modò ibidem religiose visitem sacram *Ædem*
perficiam, quæ ibidem facienda promisi Virg
Matri Mariæ? Ex hac probabilis sententia relati
hunc casum recentem. Hermenegildus V
næ emisit duo vota: unum peregrinandi ad B.
Oettin
In dub
nere in
firmat
meneg
v. g. m
visitar
Tunc
unius
emisit
sum ac
minimè
jus Vie
laus, c
dubio
restrict
datam
der aff
dem Sa
eò per
gram A
intenti
iter, id
v. g. b
eunder
Sera
RE
in
determ

Oettinganam; alterum ad Deiparam Passaviensem.
 In dubio intentionis habitæ satisfaciende eodem itinere
 invifendo utramque facram Ædem? *R. Affirmative.* Idque omninò certum videtur, fi Her-
 menegildus memor prioris voti, emifit pofterius, v. g. memor
 voti Oettingani, dixit: *Voveo infuper visitare B. Virginem
 Passavii;* non eontra autem. Tunc enim non potelt efle
 dubium de intentione unius tantum itineris. At fi immemor
 prioris voti, emifit pofterius, Sanch. *l. cit. n. 68.* obligabit
 ipfum ad binas peregrinationes Viennâ obeundas. omninò
 tutius. Sed certè probabiliter quòque hujus Viennensis
 libertati patrociniabitur *P. Caftro-Palans*, confentiente
P. Gobat. cit. n. 256. Nam in dubio generaliter odiofa
 funt reftingenda; & huic reftriçtioni nihil obftare
 videtur ob rationem modò datam. Cæterum ibidem
Gobat. n. 243. non audeat affirmare: eum qui vovit fe
 bis vifitaturum Ædem Sacram Oettinganam, fatisfacere
 uno itinere eò pergendo, & ibidem ex hofpicio bis eandem
 facram Ædem vifitando. Nam communiter faltem
 intentio voventis fuiife videtur bis conficere illud
 iter, idque maxime, fi verba voventis hoc fonent:
v. g. bis peregrinatum ibo ad illum locum. Lege
 eundem eodem cafu 7. per totum.

§. IV.

*Servatò tamen tempore præfinito, vel proximò
 commodò.*

REs certa apud omnes, votum obligare ad fuam
 impletionem, aut pro tempore præfinito, ac
 determinato ab ipfo vovente; aut fi nullum tempus
 deter-

determinavit, tempore proximo, ac opportuno.
Verum duo hinc valde intricata, & controversa
canda sunt. *Unum*: utrum, si votum tempore
terminato impletum non sit, adhuc maneat obli-
gatio implendi postea? *Alterum*; quanta debeat
dilatatio, ut censeatur transgressio voti mortalis?
no quatuor Resolutiones, ac regulas casibus ex-
plicatas.

REGULA I.

101 **Q**Uando tempus voti implendi præfixum
determinatum est ratione ipsius temporis
ta, ob specialem devotionem talis temporis ve-
am peculiarem connexionem cum tali tempo-
censeatur determinatum ad finiendam obliga-
tionem; ideoque si eo tempore, vel die non im-
pleatur, vel omittatur votum, jam peccatum im-
missum est, grave, vel leve, pro ratione materiae.
ligatio autem voti prorsus extinguitur, ut non
plius tenearis implere postea. Communis
cum Sanch. *l. 4. moral. c. 14. à n. 25.* Ratio
quia tunc votum per modum unius copulae
comprehendi & rem promissam, & hanc circum-
stantiam temporis velut intrinsecam voto: et
cum illo tempore transacto, sit impossibile votum
implere cum illa circumstantia, tota obligatio
sabit. Exemplis res clara fiet.

102 I. Vovisti audire Sacrum, vel jejunare &c.
Veneris ob specialem devotionem Passionis Christi
sti; die Sabbathi ob devotionem erga B. V. Mariam
am: die S. Sebastiani ob patrocinium contra
stem: die S. Apolloniae ob devotionem contra
IV.
hoc an-
tes, vel
sed tot-
quia co-
THE

rem dentium, & sic de ceteris: in his tempus, & dies censetur determinari ad finiendam obligationem, ut si eo die negligas, altero supplere, nec debeas, nec possis. Sicuti si vovisses recitare Rosarium coram determinata Imagine B. M. Virginis, propter ejus Imaginis peculiarem devotionem, si coram illa Imagine recitare non possis, non teneris coram aliâ Imagine recitare: quia nimirum illa promissisti pro tali die, vel coram tali Imagine copulatum, & non aliter.

II. Votum peregrinandi Romam hoc Anno sancto: illo transacto, omninò cessat: quia inseparabiliter conjuncta est res promissa cum illo anno. Simile est, si viduus, vel vidua quidpiam voveant pro toto tempore viduitatis usque ad novas nuptias: si eo tempore non possint, vel negligent, non tenentur supplere post tempus viduitatis novò Matrimonio contractò.

III. Si vovisti jejunare per totam vitam semel in Septimana: si unâ septimanâ semel non jejunâsti, cum, vel sine culpa, non teneris supplere in alia hebdomada jejunando bis. Quia ex prima intentione tua addicitur jejunium illis singulis Septimanis, cum finis principalis tuus fuerit te singulis Septimanis semel mortificare pro peccatis, in memoriam Passionis Domini, vel quid simile.

IV. Si vovisti jejunare singulis feriis sextis toto hoc anno, & aliquot feriis sextis hoc anno non potes, vel negligis, non teneris supplere altero anno: sed totum votum cum priori anno extinguitur: quia copulatum, & inseparabiliter cum hoc anno

jejunia fuere promissa. Secus esset, si vovisses jejunare per unum integrum annum principaliter, & secundario solum hunc annum determinasses: tunc enim si hoc anno aliquoties omittas, v. g. duobus Mensibus teneberis supplere totidem mensibus sequenti anno: hoc enim casu materia voti esset dividua ab hoc anno, consequenter pars omisa transibit ad annum sequentem. Idem posset contingere in eleemosyna. Ut si vovisses singulis diebus eleemosynam dare, vel in honorem Sancti eo die occurrentis, vel ut nulla dies sine eleemosyna transeat: si uno die quacunque causa omitteres, non teneris supplere. Verum quia eleemosynarumque solent promitti, non ratione temporis principaliter, sed ob ipsam misericordiam, ac inopiam miseriam sublevandam, ideo recte monet *Sancit. num. 37.* communiter eum, qui sic vovit, teneri supplere, si quid uno die forte omisit, nisi alia expressa intentione constet. In dubio placet regula communis apud *Dianam. p. 5. tract. 5. resolut. 53.* In votis personalibus centetur obligatio esse annexa die: in realibus prorogari, nisi aliud aliunde constet. His denique addendum ut certum: qui tali modo aliquid vovit pro certo die, vel tempore, etiamsi prævideat se votum suum statim die, vel tempore non posse adimplere, non tenetur nec potest prævenire citius; sicut nec postea suppleri tenetur quia votum signatè de tali die, vel tempore est elatum, non de alio. Nec potest prævenire: quia sic non satisfacit voto, quod circumstantiam illam temporis simul copulata promissam. Excipe: nisi vellet anticipare annum

commutandi votum prius quoad hanc circumstan-
tiam temporis; regulariter enim semper melius,
Deoque gratius cenetur opus bonum hodie face-
re, quam cras, vel postea.

REGULA II.

QUando tempus votum adimplendi determi-
natum est, non ratione ipsius temporis ob ul-
lam specialem connexionem, vel devotionem talis
temporis, sed solum ratione ipsius voti adimplendi,
cenetur, & dicitur determinari tempus solum ad
non differendam obligationem; ideoque vovens
omnino eo tempore tenetur implere, prout sese ob-
ligaverat; & insuper eo die, vel tempore cum, vel
sine culpa lapsò, absque impletione voti, adhuc ma-
net obligatio voti adimplendi tempore proximo
commodo. *Communissima DD.* quos late con-
gerunt *Sanct. Laym.* citt. *Ratio est:* quia res
voti promissa, circumstantia temporis non voven-
tur per modum unius, & copulativè, sed per mo-
dum duorum, & sunt virtualiter quasi duo vota,
& detali re facienda, & tali tempore facienda, non
ultra differenda: non enim tempus determinatum
erat ob specialem devotionem, connexionem, vel
respectum ipsius temporis, sed solum ut terminus
executionis, intra quem votum implendum sit, ita ut
ultra protrahere non liceat: atque adeò, licet trans-
actio tempore, impossibile sit servare eam circum-
stantiam temporis, adhuc tamen manet obligatio
rei promissæ principalis. Sumitur ex jure *L. Cel-
sus. ff. de Receptis arbitriis.* Ubi habetur: *Iustum
dare decem certo tempore, duo. praecepta habere:*

R 2

Unum

Unum dandi, alterum, eo tempore: ac proinde transgressorem posterioris, adhuc teneri ad prius. Idem est in proposito nostro. Itaque talis statuto tempore, vel die non solvens votum suum, eo ipso peccat, & tamdiu, tantoque gravius peccat, quod diutius differt solvere culpabiliter: retentâ tamen voluntate solvendi, & secluso contemptu, non est damnandus peccati mortalis, nisi à principio ipsum tale tempus se intenderit obligare sub mortali, aut nimia fiat dilatio, iudiciò prudentis æstimanda, aut subsit periculum oblivionis, vel omissionis de quo mox plura in simili. Exemplis cape. Qui vovit intra annum ingredi Religionem, proximo mense se confiteri, proximâ septimanâ dare eleemosynam, &c. elapso illo termino adhuc obligatur voto obligationem regulæ datam. Item, qui vovit Religionem ingredi in ipso festo S. Ignatii, & eo die negligenter tenetur postea: quia licet illa dies contineat particularem devotionem, ex mente tamen voventis perpetuum Deo obsequium promittentis clarè apparet, illam devotionem non fuisse finem principale, sed secundarium tantum. Secus esset, si post eo die vovisset communicare, Sacrum audire, iuxta regulam præcedentem. Item, si vovisti jejunare tot diebus, quot sunt feriæ sextæ per annum, si hoc anno omisisti, teneris supplere altero anno; quod iterum apparet votum non fuisse propter devotionem hujus anni, vel huic anno addictum. Et in similibus. Verum hic aliqua magis dubia explicanda sunt.

107 I. Qui prædictò modò aliquid vovit procer

tempore, & prævideat, se votum non posse imple-
re statuto tempore, vel die, non solum licitum, ac
laudabile erit prævenire, secundum omnes, sed eti-
am prævenire tenebitur anticipando ad antecedens
tempus, vel diem commodum: Ut contra alios,
cum aliis communiùs, probabiliùs, & sine dubio
tutiùs docet Sanchez. cit. c. 14. n. 18. Ratio est:
quia licet tunc antea nondum advenerit tempus im-
plendi præfixum explicitè, adest tamè semper tem-
pus implendi præfixum implicitè. Qui enim vovit
communicare v. g. proximo die festo, solum ad non
differendam ulterius obligationem, censetur etiam
implicitè velle anticipare, si eo die non possit, tan-
quam medium necessariò requisitum, ne ulterius
differatur opus votivum. Excipe: nisi præcedens
tempus esset minus commodum voto; ut si vovisses
jejunare proximâ feriâ sextâ, non teneris anticipare
in feriam quintam: quia dies ille jejuniò minus com-
modus est, quòd eo die esuriales cibi non præbean-
tur (ad de sic præter intentionem fieri tres dies e-
suriales) ut ideò ad illud se obligare voluisse cense-
ri non possit.

II. Illud autem certum est, quòd, qui vovit ali-
quid facere intra aliquod certum præfinitum tem-
pus, v. g. intra hanc septimanam semel jejunare, in-
tra singulos menses semel confiteri, aut communi-
care, intra annum semel peregrinari &c. si prævi-
deat impedimentum in fine illius temporis, septi-
manæ, mensis, anni &c. teneatur omninò præveni-
re, & anticipare: quia obligatio tunc cadit in totam
latitudinem septimanæ, mensis, anni &c. & sic cum

R ;

li-

libertate singulorum dierum: quemadmodum si die
Dominicâ prævideate impediendum ab audiendo
Sacro, non teneris quidem audire die Sabbathi, ut
notum est: at, si ipso die Dominica manè prævideas,
te impediendum, ut nequeas audire Sacrum sum-
mum, aut aliud circa meridiem, teneris aliud ma-
turius, si facultas adsit, audire, *secundùm omnes.*

109. III. Quando dubium est, an vovens determi-
naverit tempus, vel diem ratione temporis ad fini-
endam obligationem, an verò ratione ipsius voti
non differendam, nec constet de intentione vove-
ntis, attendendum erit, an res voto promissa habeat
specialem aliquam connexionem cum tempore
præfinito, nec ne? ut in exemplis allatis monstra-
tum est. Et, si adhuc perseveret dubium, censetur
debet, tempus non esse præfinitum ratione tempo-
ris, sed ratione voti ad non differendum. Quia
voto jem certi sumus, dubitamus solum de tempore
re: ergo prævalet possessio voti: quare transactum
tempore adhuc obligabit. *Tamburinus.*

110. IV. Quando dubium est, an vovens aliquid facere
re omninò determinaverit tempus, nec ne? neque
id aliunde colligi possit, (nam si vovisti servire po-
stiferis, ambigens de tempore, utique ab eventu die
ceberis) proinde est, ac si nullum tempus omni-
nò statueris: ideòque votum implendum est tem-
pore proximo commodo, juxta regulam sequen-
tem. Unde v. g. si vovisti jejunare, confiteri &c.
die Sabbathi certo aliquo, aut in quocunque; dubi-
tas autem, quodnā signatè illud Sabbathum fuerit
jejunandum, & confitendum erit proximo Sabbatho
tho sequenti: eoque proximo die elapso, obligatum

voti manebit, vel non manebit, prout votum emissum fuit, ratione temporis, vel ratione voti non differendi, juxta regulas præcedentes.

REGULA III. 1

VOta emissa absque omni certo tempore, vel die præfixo, v. g. aliquando ingrediendi Religionem, dandi elemosynam, peregrinandi ad talem locum &c, obligant ad implationem *tempore proximo commodo, ac opportuno, seu quam primum sine notabili incommodo poteris.* Omnes cum S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 3. ad 3. & q. ult. art. 3. Sumitur ex Scriptura Deuter. 23. *Cum votum voveris Domino, non tradabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus tuus: & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum, & alibi.* Ratio: quia hoc commune est omni præmissione absolutæ, & non limitatæ, ut statim obligationem pariat, & consequenter statim exigi possit, ut habetur in jure *L. Promissæ. §. 1. ff. de constituta pecun.* Atqui Deum statim quoad fieri potest exigere solutionem voti sibi facti constat ex Scriptura allegata; ergo vovens absolute absque determinato tempore, tenetur statim exequi suum votum, cum primum commode poterit. Et, nisi dicatur obligari statim, cum commode potuerit, non poterit deinceps assignari certum tempus, neque ex parte voventis, neque ex parte Dei, quo teneatur vovens persolvere suum votum: certum autem est teneri: ergo statim cum commode potest, ac sine notabili incommodo. Vovens enim non præsumitur tam rigorosè velle se obligare, ut cum magna incommoditate ad voti

R 4

exc-

executionem faciendam, nedum maturandam, adstringatur. Commoditas autem illa implendi votum, non debet sumi simpliciter, sed moraliter & commodè: neque requirit causas omninò necessarias impedièntes impletionem voti pro illo tempore, sed sufficiunt causæ congruæ utilitatis alius, cuius corporalis, vel spiritualis, ipsius votantis, vel alterius, quæ omnia relinquuntur prudentis arbitrio. Unde resolvēs

112 I. Sufficiens causa differendi tale votum sine toto tempore præfixo factum, est, si spes sit, ut votum postea commodius, utiliùs, & maximè devotius impleatur: id enim cedit ad majorem Dei gloriam, ac honorem, ac quem omne votum ordinatur. Communis cum *Sanch.* cit. v. g. Qui votum peregrinationem ad aliquam Ædem sacram, expectare potest, etiam per longum tempus, usque dum festum aliquod incidat, aut processio ec. fiat. Qui vovit eleemosynam notabilem dare pauperibus, expectare potest tempus majoris necessitatis, vel earitatis annonæ &c.

113 II. Adolescens, qui vovit Religionem ingratè expectare potest, & aliquando etiam debet usque ad tempus magis aptum: utpote, donec melius consentiat: donec ætate, & viribus convalescat ad rigorem Ordinis perferendum: donec necessariis scientiis imbuatur, si Clericus futurus sit: donec utilem artem addiscat, quæ Ordini, vel Monasterio magis utilis sit: dummodò semper non in fraudem utiliter differendo votum. Vide *Sanch. c. 14. n. 8.* Ac optimè noster *Card.*

apud eundem n. 19. dicit : duodecim annos natum
Juvenem voventem Religionem Fratrum Mino-
rum, posse ingressum differre usque ad 17. vel 18.
annum, ut interim robur sufficiens ad onera Ordinis
acquirat.

III. Habitâ omninò opportunitate implendi ta- I 14
le votum absque determinato tempore præfixo c-
missum, ulterius absque omni causâ differre scienter,
sanè culpa est, ob rationem regulæ datam ; non ta-
men facillè censenda mortalis (ob rationem mox
dicendam regulâ seq.) nisi scienter eò usque diffe-
ratur, ut prævideatur impedimentum perpetuum
illud adimplendi : v. g. senium, periculum oblivio-
nis, aut omissionis omnimodæ. Hoc enim casu
scienter, & spontè differre, est virtualiter, ac im-
plicitè consentire in ipsam omissionem : ideoque
peccatum mortale, juxta rationem materiæ : in quo
omnes consentiunt.

IV. Ulteriùs advertunt, & supponunt DD. com- I 15
muniter *Suar. Laym. Sanch. cist.* culpabilem & ir-
rationabilem dilationem voti ad aliquod perpetu-
um Dei obsequium, v. g. Religionem ingredien-
di, sacros Ordines suscipiendi, perpetuò ministran-
di in Hospitali, vel aliàs infirmis &c. citiùs ad
mortalem culpam pertingere posse, quàm dilatio-
nem votorum ad aliquod temporale tantum, certo
tempore, vel simul implendi, v. g. eleemosynam,
jejunium, peregrinationem. Hæc enim, etsi mul-
tâ differantur, tamen adhuc integrè impleri pos-
sunt. In illis autem votis, quia homo se obligat
ad perpetuum Deo obsequium præstandum, ideo

R 5

quan-

quantò diutiùs quis ejus executionem differt, tantam majorem partem promissi Deo obsequii auterit, tantumque suum non nisi imperfectè & secundam partem vitæ suæ exequi vult, non absque injuria Dei suum votum acceptantis. Verùm, quantum tandem ratione cognoscemus tam in uno, quam in altero, tantam esse dilationem culpabilem, ut non ferri debeat peccatum mortale? Res sanè difficilis & apud Doctores valde incerta, & obscura. Sed mens benignior, & clara

REGULA IV.

116 **I**N votis continentibus obsequium tantum, ex dilatione nullum patiens incommodum aliud, nisi meram temporis moram, quæcunque dilatio culpabilis (secluso periculo confessionis suprâ dicto) probabiliter nunquam excusat culpam venialem. Secus est in votis perpetuis Dei obsequium continentibus. Ita Tamburini *lib. 3. Decal. c. 12. §. 3. n. 11.* Et sanè re ipsa multum dissentire videntur DD. allati à Sanchez *l. 4. in Decal. c. 14. n. 21.* dicentes; tunc esse dilationem mortalem, quando est notabilis negligentia, ait Sylv. Sed quando erit illa notabilis negligentia? Quando est notabilis, & valde longa mora, ait S. Angelus. Sed quæ ista valde longa mora? Quando fit dilatio per longa tempora, & ex ipsa mora a dilatione est periculum oblivionis, vel impotentie implendi, ait S. Antoninus consentiente Sanchez *l. cit.* Sed vides jam coincidere cum regula à nobis data: sequitur enim; ergo si non sit tale periculum, dilatio, etiam per longa tempora, non est

mortalis. *Ratio* ergo est; quia nemo, cum dat totum, quod promisit, & nullum damnum ex mora creditori, vel promissario facit, condemnandus videtur esse gravis culpæ, sed tantum de levi negligentia: at in prædictis votis, post quamcunque dilationem, lecluso periculo oblivionis, vel omissionis, adhuc vovens dat totum, quod promisit, neque ex illa dilatione, seu mora ullum damnum Deo facit (dispar est ratio de creditore humano, cui semper ferè officit aliquid dilatio longa debiti) ergo illa dilatio non gravis, sed levis tantum malitiæ censi debet. *Confirmatur.* Votum est lex, quam privatim sibi quisque imponit: atqui eo ipso, quo quis tempus in suo voto non determinat, censetur ad nullum tempus, seu terminum certum, saltem graviter, astringere se voluisse, sed solum ad rem ipsam, quocumque tandem tempore præstandam; et si facile intelligat absque alicujus negligentia labe non debere votum Deo factum absque ulla causa in longum tempus differre. Neque plus convincunt Scripturæ in Regula præcedenti allatæ: *Ne tardes reddere: & si moratus fueris, reputabitur in peccatum*: Intellige de peccato mortali, si tempus certum determinatum fuit, vel ex mora periculum sublit transgrediendi; de veniali verò, si tempus implendi determinatum non fuit, & simile periculum omissionis non timeatur. Sententia omninò probabilis, & tuta, ac vel ideò mihi accepta, quòd opposita sententia communis, infinitis scrupulis sit obnoxia.

Secus dicendum in votis perpetuum Dei obsequium

117
quium

quum continentibus, ut Religionis ingrediendi suscipiendi sacros Ordines, perpetuò interueniendi Xenodochio &c. In his enim notabilem dilationem tandem mortalem esse, nimis certum est; quò diutius quis differt, eò plùs aufert de obsequio devoto ut suprà dictum. Sed quænam tandem dilatio erit mortalis? Aliqui apud *Sanch.* universalem moram trium annorum nò afferre dilationem mortalem censent: certè generaliter nimis laxè. *Sanch. cit. n. 22.* in fine universaliter dicit: Quod in his votis perpetuis censet notabilem mortalitatem, ac mortalem, quando habita opportunitate differretur dimidio anno. Certè & hoc universaliter nimis strictè. Placet mediâ incedere viam. *Sanch.* considerandam esse ætatem votantis. Si votans Religionem v. g. annum ætatis agat 16. concedendum videtur trium, vel quatuor annorum dilationem non esse mortalem. Esse autem mortalem maximè, si votans annum excedat vigesimum quintum, vel trigessimum. Imò si quadragessimum excederet etiam dilationem ultra sex menses notabilem, ac mortalem videri. Ita *Tamburinus cit. c. 12. §. 3. n. 10.* Ratio est: quia tres, quatuor anni, si demantur à servitio totius vite à adolescentia in senium, possunt meritò videri parva materia; at minimè possunt videri materia parva demantur ab ætate perfecta, & virili, v. g. triginta circiter annorum. Sermo semper fuit de dilatio facta post habitam omnimodam commoditatem & absque ulla rationabili causa; si rationabilis causa subsit, jam suprà excepimus Regulâ præcedentem.

V
 obliga
 goru
 ma,
 sibi v
 hac A
 N
 I. An
 voto
 facer
 impl
 ejus v
 Pro q
 nis d
 Votum
 qua
 ab ip
 idem
 nanc
 nem
 sta D
 ri cu
 rali
 mod
 dan
 Alta
 pri
 præ
 plus

ASSERTIO IV.

Voti obligatio simpliciter personalis est & propria voventis, ut proinde nullus per se possit obligari voto alterius. Communissima Theologorum Scholasticorum, ac Moralium, cum S. Thoma, aliis. Et significat illud Psalmi 65. *Reddam tibi vota mea, qua distinxerunt labia mea.* Pro hac Assertionem explicanda.

Nota: Quatruplicem hinc posse fieri quæstionem. 119

1. An quis possit vovere factum alterius, seu alteri voto suo obligare? 2. An quis voto suo possit satisfacere per alterum? 3. An si ipse nequeat, teneatur implere votum suum per alterum? 4. An eo mortuo, ejus voti obligatio transeat ad hæredes, filios &c. Pro quorum solutione rursus notanda est communis distinctio voti in personale, reale, & mixtum. *Votum Personale* dicitur promissio facta Deo de aliqua actione, vel omissione exercenda personaliter ab ipso vovente, ita ut ipsi moraliter nullo modo idem sit, si fieret ab alio, ut sunt vota orandi, jejunandi, peregrinandi, castitatem servandi, Religionem ingrediendi &c. *Votum reale* est promissio facta Deo de aliqua re sua danda, expendenda, vel fieri curanda, sive per se, sive per alium, ita ut ipsi moraliter idem sit, sive per se, sive per alium fiat, dummodò de suo fiat; ut votum certæ elemosynæ; dandi Ecclesiæ calicem; ædificandi Templum, vel Altare. *Votum mixtum* est factum Deo, & de propria actione exercenda, & simul de re aliqua sua præstanda: ut propriis manibus ædificare Templum; peregrinari ad B. Virginem, & simul offerre

cer-

certum calicem, lampadem &c. His notatis ex
 eo, & exemplifico Assertionem.

§. I.

*Voti Obligatio semper est personalis, & propria
 voventis.*

120 **R**atio communis est: Quia obligatio voti
 & cujuslibet alterius promissionis, debet
 ex propria voluntatis intentione, & consensu
 votum non potest obligare alium, nisi ipsum
 ventem, & consentientem. Et hinc

121 I. Quòd si voluntariè consentiens suscipiat
 obligationem exequendi votum alterius: jam
 ex vi voti, & voluntatis alterius, sed ex vi prop
 voluntatis, & promissionis obligabitur. Ca
 frequens est, præsertim apud moribundos: v. g. Pa
 ter vel maritus in extremis dicit filio, vel uxori
 Promisi Deo duas peregrinationes ad illum, &
 istum Sacrum locum, neutram peregi: rogo
 meas vices obeas pro securitate, & solatio animæ
 meæ; si filius, vel uxor, promittat, eos obligat
 non est dubium. At

122 II. Qualis tunc erit obligatio ad implendum
 votum alterius in se susceptum, & cujus virtutis
 Non erit ex vi voti, & virtutis Religionis, nisi
 animus esset formalem voti obligationem in se sus
 scipere, & sic virtualiter saltem ipsi Deo promitte
 tere, se voto alterius satisfacturum. Quo casu
 cum habet, quod dicitur c. licet de voto. *Subrogat*
rum est. Ideoque eo casu obligatio esset mortalis
 genere suo. At hoc certè rarum. Communiter
 enim

enim suscipiens in se obligationem voti alterius non vovet, vel promittit ipsi Deo se impleturum, sed tantum promittit alteri, Patri, vel Marito &c. adeoque solum promittit rem illam ab altero votam materialiter prestare. Est igitur communiter obligatio ex virtute fidelitatis tantum, & contrahanc solum delinquitur, si non stetur promissis.

At rursus

III. Quanta erit ista obligatio, anne sub mortali? Certè erit, si promittens intendit se astringere graviter, vel expressè sub mortali. At si non sub mortali, vel graviter se astrinxit, sed simpliciter promisit, *Cajetanus*, *Henriquez* apud *Lissium* mox citandum, negant adesse obligationem sub mortali, cum virtus fidelitatis erga hominem per se non obliget sub mortali: at verò ipse *Lessius l. 2. de justitia c. 18. dub. 8. n. 55.* aliique multi affirmant esse obligationem in re gravi, & saltem in re pergravi consentit *P. Gobat casu 1. n. 44.* Et certè talis, videtur statui eodem *c. Licet.* Ubi *Alexander III.* *Andreae Hungariae Regi* sub anathematis, & juris ad Regnum amittendi poenâ, mandat executionem voti paterni in se suscepti, de peregrinatione in subsidium Terræ sanctæ. At, inquit: ego fictè promisi, me patris mei votum impleturum. Nequam, peccasti venialiter tuâ fictione: nec fictâ promissione obligaberis, ne in veniali quidem, per se loquendo, ut in simili sapius dictum.

IV. Per se directè nullus potest vovere factum alterius quomodocunque conjuncti, etiam filii, vel filia

filia

filia, nisi is ratificet, & eo ipso votum alterius
 efficiat: quod *Sect. præced. §. I.* satis dictum est.
 Quâ ratione Sacri Cānones & Concilia antiqua
 maximè Toletanum IV. c. 48. cum dicunt: filii
 paterno voto Religionis devotos obligari Religio
 nec posse ad sæculum reverti; intelligenda sunt
 hac conditione: modò filii consenserint, & con
 sensum suum paterno voto accommodent. Ut
 cernit Cælestinus c. *cum simus, de Regularibus*.
 Hinc ulterius sequitur: Quando Communitas
 qua vovit aliquid v. g. Monasterium, certa jeju
 civitas, vel pagus certas peregrinationes, vel
 rias &c. vi voti, & Religionis solùm obligat
 primi personaliter voventes: Successores autem
 non obligantur vi voti, nisi ratificârint: sed
 possunt obligari vi statuti, vel consuetudinis vim
 gis habentis, aut ad tale votum acceptandum,
 adimplendum saltem illam rem voto promissam
 dummodò accedat expressa, vel tacita approbatio
 Episcopi, vel Prælati, qui talia etiam abrogare
 test, Suar. n. 12. Sanch. l. 4. *Moral. c. 15. n. 19.*

§. II.

Vota personalia.

125 **H**orum obligatio adeò personalis est, & ipsorum
 voventis, ut

I. Nullus possit per alterum satisfacere voto
 personali rogando, vel quomodolibet inducendo
 terum, ut suo loco impleat. v. g. Qui vovit tale
 jejunare, peregrinari, non satisfacit rogando al
 rum, ut loco sui impleat. *Omnes.* Ratio patet ex
 minis: quia voto personali factum proprium pro
 mittit

miserit: ergo facto proprio satisfaciendum, non alieno. Neque valet hic commutare votum, ut alium rogando vel pretio inducendo sibi substituatur: quia hoc est minoris difficultatis, & meriti, quam quod promiserit, proprium factum.

II. Qui votum suum personale ipsemet implere nequit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter in eam impotentiam inciderit, non tenetur rogando, vel conducendo alium substituere, qui loco sui impleat, etsi facile possit. Ita contra *S. Antoninum*, & quosdam alios communis DD. *Navar. c. 12. n. 5*, *Suar. Sanch. c. 3. n. 9*. Ratio est: quia generaliter, actus se non extendunt ultra intentionem agentium & maxime voventium votum liberum ultra intentionem voventis extendere se nequit: atque voventis votum personale intentio fuit se facturum aliquid, v. g. jejunaturum, ornaturum, peregrinaturum &c. ergo si præstare ipse non possit, non tenetur aliud præstare, scilicet alterum substituere. Excipe ergo: nisi etiam ad hoc ipsum voto suo obligare se intenderit vovens, vel expressè voventis tale quid facere per se, vel per alium; vel implicitè, ut si quid voveas sciens tuam personalem impotentiam: tunc enim votum, ne illusorium habeatur, interpretari debet, quòd intenderit per alium exequi: ut notat Abbas *in cap. Licet de voto. n. 13*. Nec obstat, quòd quis culpabiliter in talem impotentiam sui voti exequendi inciderit: quia culpa commissa in obligatione voti non est, nisi sit de aliquo contento in voto: explere autem per alium non est contentum in voto personali; ergo &c.

127 III. Obligatio voti personalis, vovente mortuo nullo modo transit ad hæredes. *Omnes*: quia hæres succedit defuncto tantum in realibus, sicut in omnibus modis, & juribus, ita oneribus, & debitis. *L. Hæresdem ff. de regulis juris.* Non item in Privilegiis, obligationibus personalibus, quæ scilicet Personæ illius cohærent, cujusmodi sunt etiam vota personalia orationum, jejuniorum, peregrinationum. *Executur*: nisi hæres necessarius se sponte obligarit ad implendum defuncti vota personalia implenda; aut hæres non necessarius sub ea conditione institutus sit, ut talia implenda exequatur. *DD. communiter in cit. cap. Licet.*

128 IV. Rectè tamen addit *Marchant. tom. 2. tit. 4. q. 1. dub. 6.* Quod si defunctus voventis præse per se, vel per alium implere votum aliquod, v. g. peregrinationem Lauretanam, hæres tenetur præstare sumptus alteri ad exequendum votum, quia tunc defunctus non implens ipse votum, contrahit obligationem præstandi sumptus alteri, ut ipse suo sui votum impleat: & sic ex ea parte votum reale est, cujus obligatio semper transit ad hæredes, ut mox videbitur.

§. III.

Vota realia.

129 I N his duo consideranda sunt. 1. Substantia voti, nimirum fiat de proprio ipsius voventis, quod est essentialiale voto reali. 2. Ministerium, seu executio rei voto promissæ, ut nimirum fiat vel ipsius voventis, vel alterius ministerio: v. g. Vovens eleemosynam, vel suis, vel alterius manibus erogat, Calicem, &c.

offerat, &c. & hoc omninò est per accidens voto reali, nisi quis expressè vovisset per se ipsum talia facere, atque in propria persona tale votum implere: tunc enim desinit esse votum merè reale, & incipit esse mixtum ex reali, & personali. Quoad reale sic breviter resolves.

I. Obligatio voti realis quoad ministerium, vel executionem tantùm, non est personalis ipsi tantùm, sed si vel non possit, vel non velit per se ipsum exequi, potest & tenetur exequi ministerio alterius. *Omnes.* Ratio patet ex dictis: quia id est omninò per accidens voto reali: &, dummodò illud fiat de proprio suo, semper verum erit dicere: *Quod quis per a ium facit, per se facere censetur.*

II. Obligatio voti realis quoad substantiam rei promissæ, est omninò personalis voventi, ut nimirùm votum fiat de proprio ipsius voventis, ita ut nec teneatur per alios implere de proprio ipsorum &c. (imò neque hac ratione ad hæredes transit, ut ipsi de suo proprio non relicto à vovente impleant) communis DD. Suarez. c. 10. n. 10. Laym. c. 3. n. 10. E. g. vovit quis eleemosynam pauperibus, Calicem Ecclesiæ &c. si ipse implere de suo nolit, non satisfacit voto rogando alios, ut pro se dent: &, si de pauperibus de suo implere non possit, non tenetur ab alio mendicare, ut pro se det: eoque casu nulla transit obligatio ad hæredes. Ratio sæpe dicta est: quia nullus potest promittere rem alienam: &, quia votum non extenditur ultra intentionem voventis: quilibet autem vovet dare de suo: ergo nec potest, nec tenetur dare de alieno. Interim tamen probabi-

le est, quod post *Abulensem* docet *Sanch. cit. c. 11*.
 Si alius voventis nomine, ejusque voti imple-
 causâ eleemosynam det, voto satisfieri: nam ille
 ter, dum obligationem eleemosynæ dandæ,
 gratiam voventis, in se suscipit, perinde facit,
 si pecuniam erogandam voventi donet, ut ad
 eleemosyna faciendâ rectè censeatur fieri de
 prio voventis: quippè per gratuitam promissio-
 nem jure sibi acquisito, & per anticipationem
 luto, directè ac si quis in mei gratiam promissio-
 mea debita solvere, & defacto solvat:

132 III. Obligatio voti realis, vovente mortuo
 sufficiente substantiâ relictâ, transit ad hæredes
 is culpabiliter, sive inculpabiliter in vivis solvere
 miserit. *Omnes*. Habetur in utroque jure: *Ex pte.*
De censibus. & L. ff. de pollicitationibus.
dicitur: Si forte, qui decimam honorum vovit, de-
serit, hæres ipsius hæreditario nomine decimam ob-
tinens est; Voti enim obligationem ad hæredem trans-
constat. Ratio patet: quia hæres voluntariè ad-
 do, & acceptando hæreditatem defuncti, sicut omnia
 ejus commoda, & jura acquirit, ita etiam omnia
 ejus onera, debita, & obligationes reales in se susci-
 pit atque inter eas obligationes reales est etiam vo-
 tum reale, seu promissio facta Deo de aliqua re
 ejus honorem præstanda; ergo &c. Imò, licet
 stator prohibuerit hæredi, ne realia sua vota
 solvat, nihilominus tenetur, atque ad id à Judice
 gi potest sub pœna amittendi hæreditates: *argu-*
lieet de voto. Abbas ibidem n. 5. Navar. c. 12. n. 11.
Sanch. cit. l. 4. c. 15. n. 28. Laym. cit. c. 3. n. 12.
 IV. Po

IV. Porrò aliqua hìc observanda sunt 1. Obli- 133
 gationem, quã hæres tenetur ad solvenda vota rea-
 lia defuncti, non esse ex virtute Religionis, quippè
 quæ solum voventem adstringit, sed ex virtute ju-
 stitiæ ratione acceptæ hæreditatis unà cum omni-
 bus ejus juribus, & oneribus, ut significatur in cit.
 L. 2. *Hereditario nomine adstrictus est.* 2. Hæ-
 res non tenetur vota defuncti solvere ultra vires hæ-
 reditatis traditæ, id est non nisi ex eo, quod dedu-
 ctis aliis debitis, & necessariis expensis funeris &c.
 superest: de hoc enim solo defunctus disponere po-
 terat vovendo, vel legando ad pias causas: datúr-
 que hìc locus Falcidiæ juxta communem DD. 3.
 Ordine solvendi, hæres debita justitiæ præferre de-
 bet votis: ut omnium primò solvendæ sunt expen-
 sæ funeris: deinde merces servitorum: tum æs
 alienum; deinde legitima ascendentium; & postea
 primò vota. *Ratio est:* quia vota solvenda sunt de
 bonis defuncti: bona autem cujuscunque censentur,
 quæ supersunt, deducto ære alieno, ut habetur
 in jure L. *Mulier junct.* *Glos. ver. alieno. ff. de ju-
 re dotium.* 4. Persolutio votorum præferenda est om-
 nibus legatis, etiam piis; cum prior, & potior
 sit obligatio votorum; quippe, quæ ipsum defun-
 ctum altringebat, dum viveret, non ita obligatio
 legatorum. Ex communi Sanch. *cit. cap. 15. n.*
 39. Laym. *cit. c. 3. n. 13.* Quòd si soluto ære a-
 lieno, hæreditas non sit solvendo omnia defuncti
 vota, non est solvendum unum, aut alterum & alia
 omittenda; sed singula pro rata. Cum enim om-
 nia æqualiter ex virtute Religionis debeantur, non
 est

est ratio, cur unum alteri præferatur. Idem est in legatis. Communis apud citt. Casum unum singularem ponam in fine. Denique merito monent DD. quemlibet teneri vota sua reolvere, dum adhuc vivit, atque etiam moribundum ad hoc à Confessario inducendum esse, non sufficere, ut hæredibus committat, ut patet, sed pessimè fit, ob morale periculum defraudationis. Dicta autem semper intelligenda sunt hac exceptione: nisi defunctus eorum votorum solutionem, dispensationem, vel commutationem impetraverit, vel aliter vota extincta sint, ut dicenda c. seq. Non enim obligatur hæres ad vota extincta, sicut nec amplius obligatus fuit ipse.

§. IV.

Vota mixta.

134 **O**bligatio votorum mixtorum quoad personale, omnino etiam personalis est ipsi voti, nec potest, nec tenetur per alium impleri, nec ad hæredes transit, ut si vovisti peregrinari ad Lauretum, & ibi Calicem offerre, non peregrinatio, sed Calix tantum offerendus ad hæredes transit. *Communis.*

135 **II.** Obligatio votorum mixtorum, etiam quoad reale, si hoc solum accessoriè promissum fuerit ad personale tantum principaliter promissum, personale manet, nec per alium implerere potest, tenetur: nec ad hæredes transit. v. g. Vovit quis peregrinaturum Romam, contra hostes Fidei militaturum; principale promissum est personale, accessorium autem tantum est reale, scilicet sum-

ptus nececessarios expendere in peregrinatione, vel militia; si ipse non possit peregrinari, vel militare, non tenetur sumptus mittere ad illam Ecclesiam, vel militiam: neque eo defuncto, tenentur id præstare hæredes: ut (contra Sanchez) ex communi docent Suar. l. 4. c. 11. de voto in fine Laym. cit. c. 3. n. 14. Si enim ipsemet vovens vivens ad id non tenebatur, multò minùs defuncti hæres ad id tenebitur. Nec obstat, quod dicitur c. quod super. De voto. Quod habentes votum in subsidium Terræ Sanctæ in propria persona, & expensis militare, si ob impedimentum perpetuum eò proficisci non possint, cogi debeant, ut, quas facturi erant impensas, transmittant, exequentes per alios, quod per se nequeunt expedire. Respondens enim rectè Innocentius in cap. Licet de voto. Abbas in ipsum cap. Quod super n. 5. Navar. c. 12. n. 55: alii post ipsos; illud non fuisse ex natura voti illius, quod principaliter personale, & accessorie tantùm reale est; sed ex speciali constitutione juris facta eo tempore in favorem Terræ Sanctæ ob gravissimam necessitatem, ut, qui Cruce suscepta, votum militandi fusciperent, quocunque modo possent, sive per se, sive per alios auxilium polliceri censerentur. Ideoque in aliis casibus locum non habet. Excipe semper: Nisi expressa esset talis voventis intentio, ut si ipse non possit, tamen collatis expensis, per alium faciat.

III. Obligatio votorum mixtorum quoad reale 136 principaliter, & per se promissum manet, etiam

impeditâ, vel cessante obligatione personali voti nimirum, aut reale sit principaliter promissum, personale accessorie tantum, aut utrumque per se, & divisim promissum sit: eaque obligatio ad hæredes transit. *Omnes.* E. g. Vovit quis proprio labore, sumptu Altare construere: principale promissum est reale, scilicet eleemosyna, erectio Altaris personale verò est accessorium, quo impedito, si scilicet ipsemet eleemosynam dare, vel laborare non potest, tenetur tamen pecuniam illam administrare ad eleemosynam, vel Altare construendum. Si vovit quis ad Limina Apostolorum peregrinare, lampadem argenteam offerre: In bellum factum proficisci, & tot socios milites secum ducere. Si peregrinari, vel ad bellum proficisci nequeat, tenetur tamen nihilominus mittere lampadem ad illam Ecclesiam, ac milites promissos ad bellum, quia, ut supponitur, reale hoc votum, per se, & divisim, ac independenter à personali editum est. *Sanch. num. 13. Laym. num. III.* Atque eo modo idem præstare tenentur hæredes; quia verò vota realia sunt, juxta dicta §. præcedent. Ex hoc rursus semper, nisi alia fuisset voventis expressa intentio.

137 IV. Tandem accipe casum singularem, ac recedentem. Titius periclitans, vovet certo loco Sacellum B. Mariæ Virgini: eamque in rem pecunias destinat, curat candelabra argentea, aliamque super altarem sacram pretiosam. Diu post hoc votum nondum persolutum rapitur in vincula ob perduellionem

nis cri
fisco,
tum h
pellec
spon
Ratio
Reoru
dis, &
tu L.
omni
tenu
dem h
vota c
Sanch

138. V
140. V
141. S
142. U
ni
fr
146. C
tu
re
148. N
ti
149. U
Be
no

nis crimen, cuius adhuc viventis bona addicuntur
fisco. Tenebitur ne fiscus sæcularis votum illud ra-
tum habere, sic ut non possit illas pecunias, & su-
pellectilem sacram in profanos usus convertere? Re-
spondet affirmativè P. Gobat. *hic casu 1. n. 17.*
Ratio est: quia fiscus, licet non sit propriè hæres
Reorum læsæ Majestatis, habetur tamen loco hære-
dis, & tenetur ad omnia debita Rei. Expresso tex-
tu *L. Non possunt ff. de jure fisci.* Imò etiam ad
omnia legata. *L. Dicitur. eod. cum Gloss.* Ergo
tenetur etiam ad omnia vota realia Rei, quandoqui-
dem hæres, (cui comparatur fiscus) debeat relata
vota defuncti præferre legatis, ut supra dictum ex
Sanct. & Laym.

SECTIO IV.

Votorum divisio, & violatio.

SUMMARIUM.

- 138. Votorum varia divisio.
- 140. Votum conditionatum obligationem imperfectam, & su-
spensam parit;
- 141. Qua impletâ conditione perficitur, & absolvitur.
- 142. Usque ad n. 146. Quam tamen obligationem votens,
nisi aliunde peccatum sit, licitè impedit, seclusa vi, vel
fraude.
- 146. Cum quis vi vel fraude impedit, ne voti conditio ponatur,
tutior quidem sententia est, votum adhuc obliga-
re;
- 148. Nihilominus tamen valdè probabile est, tunc obliga-
tionem adhuc cessare.
- 149. Ubi tamen semper accuratè exploranda est intentio vo-
ventis; & an res adhuc sit integra, quia tunc tenetur
non impedire conditionem, Et hinc sequitur.

§ §

150. Qua-